

KS. JAROSŁAW M. POPLAWSKI
STANISŁAW T. ZARZYCKI SAC

PRACE DOKTORSKIE, LICENCJACKIE I MAGISTERSKIE
OBRONIONE W INSTYTUCIE TEOLOGII DUCHOWOŚCI KUL
W ROKU 2004

I. KATEDRA TEOLOGII DUCHOWOŚCI KATOLICKIEJ

1. Prace doktorskie

Promotor: ks. prof. dr hab. Walerian Słomka

Ewa Zuzanna STANKIEWICZ (Warszawa), *Świętość chrześcijańska i jej realizacja w Ruchu Rodzin Nazaretańskich. Studium na podstawie publikacji Założyciela i członków Ruchu Rodzin Nazaretańskich* (obrona 17 VI 2004).

Autorka podjęła badania nad duchowością członków Ruchu pod kątem realizacji w nim świętości. Ruch Rodzin Nazaretańskich jest owocem posługi duszpasterskiej ks. prof. Tadeusza Dajczera wśród młodzieży studenckiej Warszawy. Ruch ten został oficjalnie zatwierdzony w 1995 r. przez ks. kard. Józefa Glempa, Prymasa Polski. W krótkim czasie rozrósł się, osiągając wymiar międzynarodowy. Obecnie ma swych członków w kilkudziesięciu krajach na wszystkich kontynentach. Stawia sobie za zadanie świadczenie pomocy każdemu w doprowadzeniu go do spotkania z Bogiem i w towarzyszeniu mu na drodze wiary do pełni dojrzałości chrześcijańskiej, czyli świętości. Droga formacji chrześcijańskiej jest tu inspirowana mocno zwłaszcza mistykami karmelitańskimi. Autorka dowodzi w swej pracy, iż pojęcie świętości funkcjonujące w duchowości ruchu wyprowadzone jest z Pisma Świętego, myśli soborowej oraz dzieł klasycznych mistyków. Realizacja natomiast świętości polega tu na naśladowaniu Jezusa Chrystusa w duchu ośmiu błogosławieństw, z których akcentowane jest zwłaszcza pierwsze – ubogich w duchu. Podstawowym źródłem dla niniejszego studium stały się pisma Założyciela RRN, wśród których czołowe miejsce zajmuje znana książka pt. *Rozważania o wierze*. Zawarta jest w nim analiza opracowania *Z duchowości Ruchu Rodzin Nazaretańskich*, autorstwa ks. Dajczera, jak również zeszytów formacyjnych ujętych w serie: *Ku nowej ewangelizacji*, oraz *Ku świętości*. W pracy wykorzystano Statut i Informator RRN, które systematyzują jego duchowość, ukazują jego strukturę prawną oraz wyznaczają kierunki i formy działalności Ruchu. Temat został opracowany w pięciu rozdziałach. Pierwszy z nich traktuje o poznaniu własnej grzeszności i konieczności nawrócenia, czyli o etapie początkujących na drodze duchowej. Praca nad sobą na tym etapie domaga się czynnego oczy-

szczenia zmysłów. W drugim rozdziale Autorka pisze o czynnym oczyszczeniu ducha i przybliża owoce wysiłku ascetycznego, czyli różne cnoty. Rozdział trzeci obejmuje etap mistyczny drogi duchowej, rozpoczynający się z chwilą doznawania oczyszczeń biernych. Stanowią one pewną analogię względem oczyszczeń czynnych. Ich podobieństwo do tych pierwszych dotyczy tych samych obszarów życia człowieka i jego wnętrza, które zostają podane oczyszczeniom. Różnica natomiast między nimi polega na zamianie ról i działania, jaką odgrywają w nocy biernej Bóg i człowiek. Treści zawarte w rozdziałach omawiających „noce”, pozwalają uchwycić najbardziej charakterystyczne elementy oczyszczenia oraz podają przebieg całego procesu oczyszczeń. Zjednoczenie przeobrażające stanowiące finalny etap oczyszczeń, składa się na rozdział czwarty, traktujący o nocy ducha. Taki układ ma na celu podkreślenie jednoczącego wymiaru oczyszczeń biernych, a zwłaszcza tych obejmujących sferę ludzkiego ducha. Treść ostatniego rozdziału ogniskuje się wokół tematu modlitwy, która jest źródłem i wykładnikiem rozwoju duchowego chrześcijanina.

Wojciech JUSZCZUK SAC, *Ekumeniczny rys duchowości chrześcijańskiej w życiu, działaniu i pismach księdza Stanisława Szulmińskiego* (obrona 2 VI 2004).

Autor w swoich badaniach zajął się ekumenicznym aspektem życia, dzieła i myśli ks. Szulmińskiego. Dane źródłowe wyznaczyły metodę jego pracy badawczej, a mianowicie: odwołanie się do metody stosowanej w badaniach historycznych, a następnie analizy myśli ks. Szulmińskiego i syntetycznej prezentacji wyników przeprowadzonych badań. Ks. Juszczyk uznał za logiczną następującą strukturę badań i wyników swej rozprawy: rozdział pierwszy – „Środowisko życia ks. Stanisława Szulmińskiego”; rozdział drugi – „Ekumeniczna działalność ks. Stanisława Szulmińskiego”; rozdział trzeci – „Ekumeniczny rys duchowości w pismach ks. Stanisława Szulmińskiego”. W wyniku przeprowadzonych badań mógł odkryć: po pierwsze – szczególne znaczenie rodzinnej atmosfery w kształtowaniu się pojednawczych poglądów między chrześcijaństwem Wschodu i Zachodu. (Ksiądz Stanisław Szulmiński urodził się 10 lipca 1894 r. w Odessie. Jego rodzicami byli Aleksander i Helena. Po śmierci swojego ojca Pawła Aleksander wraz z rodziną przeniósł się do Kamieńca Podolskiego. Po śmierci żony Heleny Aleksander ożenił się powtórnie z Olimpiadą Michajłówną Paszczenko, wiary prawosławnej. Dom rodzinny Stanisława był otwarty i przeniknięty duchem szacunku do istniejących obok siebie dwóch wielkich tradycji religijnych. Elementem charakterystycznym dla tej rodziny była przede wszystkim duchowa harmonia w nim panująca). Po drugie – zainteresowanie pojednaniem kościelnym kształtowane w środowisku rodzinnym i późniejsza pasja, z którą podejmował różne inicjatywy w tym kierunku, charakteryzowała Szulmińskiego w czasie nauki w seminarium duchownym, poprzez studia teologii porównawczej na KUL, a także po wstąpieniu do pallotynów, aż do heroicznej, można powiedzieć – męczeńskiej śmierci. (Ciekawą inspiracją do poszerzenia wiedzy o środowisku rozwoju, w którym rozwinęła się idea pojednania ks. Stanisława Szulmińskiego, daje spojrzenie na słowiańskie tradycje ekumenizmu prezentowane w czasie kongresów w Velehradzie na Morawach w latach 1907-1936. Z tą tradycją związany był również ks. Szulmiński, który był uczestnikiem V Kongresu w 1927 r. Z tradycji welehradzkiej czerpał inspirację dla późniejszej działalności unijnej). Po trzecie – Autor mógł odkryć oryginalność eku-

menicznych poglądów Szulmińskiego i całego jego życia, zarówno w stosunku do zastanych nurtów ruchu ekumenicznego, jak też w uprzedzającym niejako widzeniu spraw ekumenicznych przez II Sobór Watykański, nazwany „soborem ekumenicznym” (Świadectwa brata ks. Stanisława, Jerzego, oraz żyjących jeszcze uczniów ks. Szulmińskiego jasno dowodzą, że starał się on już długo przed soborem, w czasie osobistych rozmów i wykładów uczyć szacunku i otwartości w kontakcie z prawosławnymi). Po czwarte – studium nad życiem, myślą i działalnością Szulmińskiego pozwoliło Autorowi prezentowanej pracy dostrzec fakt wręcz charyzmatycznego oddania się ks. Stanisława idei pojednania. Nie mogąc zrealizować tej pasji życiowej w kapłaństwie diecezjalnym, wstąpił on do Stowarzyszenia Apostolskiego założonego przez św. Wincentego Pallottiego, z nadzieją, że właśnie ono umożliwi mu oddanie życia w urzeczywistnieniu pojednania. Wręcz zdumiewający jest jego upór w poszukiwaniu zgody władz Stowarzyszenia i Stolicy Apostolskiej, udania się na teren Związku Sowieckiego, by tam oddać swe życie idei pojednania. Zdumiewające jest jego trwanie w tym zamiarze i niezrażanie się licznymi odmowami, uzasadnionym realnym zagrożeniem jego życia na wypadek udania się tam. Ostatecznie ks. Szulmiński przedostał się do Związku Sowieckiego i faktycznie oddał swe życie za pojednanie, pieczętując tym samym swą wierność wielkiej idei, którą zawsze żył. Choć mógł skorzystać z amnestii, pozostał wśród więźniów obozu, gdzie został osadzony po aresztowaniu i zmarł z wycieńczenia.

Promotor: ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski

Ks. Robert JASIAK (Lublin), *Model doskonałości kapłańskiej. Studium na podstawie publikacji w periodyku „Homo Dei” z lat 1932-2002* (obrona 3 VI 2004).

Autor jest przekonany, że tematyka życia i posługi prezbiterów należy do jednej z bardziej dyskutowanych, a nawet kontestowanych dziedzin na forach współczesnych mediów, w rozmowach ludzi stojących z dala od Kościoła, a także wśród wierzących i samego duchowieństwa. Jest świadom faktu, iż niektóre środowiska – lubując się wręcz w przesadnej krytyce instytucji kapłaństwa, w wyolbrzymionym nagłaśnianiu sytuacji kryzysowych i odchodzenia od ideałów kapłańskich w życiu poszczególnych księży – próbują na bazie negatywnych zjawisk ukazywać obraz kapłana katolickiego, w istocie zniechęcający ogół społeczeństwa nie tylko do prezbiterów, ale także do samego Kościoła. W jego przekonaniu poważny niepokój mogą budzić także stanowiska niektórych teologów, podających w wątpliwość nauczanie Magisterium Kościoła odnośnie do kapłaństwa ministerialnego. Zaanonsowana problematyka zachęciła ks. Roberta Jasiaka, autora niniejszej rozprawy doktorskiej, do podjęcia refleksji nad tożsamością współczesnych kapłanów i próby opisu tego, kim jest kapłan Chrystusowy, co wyróżnia jego miejsce w Kościele i w świecie, co stanowi istotę jego posłannictwa. Racją wyboru czasopisma „Homo Dei” jest jego specyfika. Periodyk ten, należący do liczących się wydawnictw poświęconych tematyce kapłańskiej, w swoich założeniach skierowany był głównie do duchowieństwa, a celem, jaki przyświecał jego twórcy, o. Kazimierzowi Smorońskiemu, była formacja kapłanów do doskonałości i świętości życia. Przez określenie „model” w prezentowanej rozprawie rozumiany jest wzorzec postawy kapłańskiej, do którego można się odwoływać

w celu konfrontacji życia konkretnego księdza lub kapłańskich grup formacyjnych z nakreślonym wzorem. Opisany w niniejszej pracy idealny obraz kapłaństwa, jest przyczynkiem do ewentualnej merytorycznej dyskusji na temat postęgi, życia i rozwoju duchowości współczesnych prezbiterów. Pod pojęciem „doskonałość” rozumiany jest w pracy całokształt zagadnień związanych ze współdziałaniem kapłana z Duchem Świętym, w celu pełnego rozwoju duchowego, ludzkiego i chrześcijańskiego. W tym kontekście Autor podjął próbę teologicznej interpretacji doskonałości chrześcijańskiej oraz wskazał źródła, z których wypływa powinność dążenia prezbiterów do doskonałości życia i postęgi. Przedstawił również środki służące osiągnięciu doskonałości, a także proponowany przez autorów publikujących w „Homo Dei” model życia i postęgi kapłana zdążającego do powyższego celu. Zaprezentowany na podstawie publikacji w „Homo Dei” model doskonałości kapłańskiej, stanowi swego rodzaju kompendium wiedzy o tym, kim jest prezbiter oraz na czym polega jego posłannictwo w Kościele i w świecie. Należy zauważyć, iż opisywany w „Homo Dei” model kapłaństwa ma niepowtarzalny polski rys, przejawiający się przede wszystkim w próbach aplikacji wskazań teologicznych do rzeczywistości Kościoła w Polsce.

Bogdan KOCANĀDA OFMConv, *Postęga kapłana-egzorcysty. Studium teologiczno-duchowe w świetle polskojęzycznej literatury teologicznej od Soboru Watykańskiego II do odnowionego Rytuału rzymskiego egzorcyzmów* (obrona 26 VI 2004).

Dysertacja ta mająca za przedmiot postęgę kapłana-egzorcysty wykorzystuje jako materiał źródłowy polskojęzyczną literaturę teologiczną opublikowaną pomiędzy Soborem Watykańskim II a polskim wydaniem odnowionego Rytuału rzymskiego egzorcyzmów (2002 rok). Postęga ta polegająca w swej istocie na naśladowaniu Jezusa Chrystusa i wyrażająca się w głębokiej uległości woli Bożej, będącej dla chrześcijanina pierwszą i najwyższą normą postawy i działania, wymaga najpierw dużego zaangażowania ze strony egzorcysty. Z tego powodu domaga się refleksji nad duchowością kapłana, nad jego władzą nad złymi duchami i zadaniami pastoralnymi. Z drugiej strony odwołuje się ona do nauki Kościoła na ten temat, do jego mocy modlitwy, do jego zaangażowania wspólnotowego. W rozdziale pierwszym Autor przedstawia życie duchowe kapłana-egzorcysty. Wychodząc z założenia, że duchowość egzorcysty zawiera się w duchowości kapłańskiej, Autor omawia najpierw trynitarny fundament duchowości kapłana-egzorcysty: powołanie do zjednoczenia z Bogiem, które realizuje się z woli Boga Ojca, następnie ukazuje upodobnienie kapłana do Syna Bożego, Najwyższego Kapłana oraz szczególną jego więź z Duchem Świętym. Następnie przedstawia pięć głównych przejawów życia duchowego pozwalających lepiej nakreślić obraz duchowy egzorcysty. Wylicza, wreszcie i omawia charakterystyczne przymioty, którymi winien odznaczać się kapłan-egzorcysta, jak również wskazuje na zakres jego władzy nad duchami złymi. Drugi rozdział zawiera biblijno-teologiczne podstawy egzorcyzmu, ukazując w ten sposób łączność pomiędzy Pismem Świętym, Tradycją teologiczną i aktualnym Magisterium Kościoła świętego w odniesieniu do postęgi uwalniania od złych duchów. Postęga ta, należąc do podstawowych zadań egzorcysty, po części wyznacza główne rysy jego życia duchowego, a także wskazuje „miejsce”, jakie zajmuje on w Kościele lokalnym. Z tej racji podjęta analiza źródeł pod kątem praktyki egzorcyzmowania niejako uwierzytelnia misję

kapłana-egzorcysty oraz podkreśla jej znaczenie dla duchowości postannictwa kapłańskiego. Ostatni rozdział to refleksja nad zakresem posługi egzorcysty w Kościele lokalnym. Ponieważ egzorcyzm stawia przed kapłanem-egzorcystą wiele innych wyzwań, stąd w rozdziale ostatnim Autor ukazuje zasadnicze czynności wchodzące w skład szerzej pojętych zadań egzorcysty takich, jak towarzyszenie duchowe osobom zniewolonym, sprawowanie egzorcyzmu większego oraz inne przejawy jego zaangażowania w pracę duszpasterską w diecezji.

Andrzej ZALEWSKI OFMConv, *Chrzest święty jako podstawa doskonałości osób konsekrowanych. Studium w świetle nauczania Kościoła od Soboru Watykańskiego II do Adhortacji „Vita consecrata”* (obrona 27 VI 2004).

Osoba konsekrowana, chcąc właściwie uformować w sobie doskonałość życia Chrystusowego dostępnego dla niej w Kościele, winna „wy płynąć na głębię” medytacji dwóch świętych i nierozzerwalnych rzeczywistości, które „wtargnęły” w jej życie: sakramentu chrztu świętego i zadanego jej wezwania do realizacji doskonałości na drodze rad ewangelicznych, uzyskujących swój najpełniejszy wyraz w konsekracji. Doskonałość osób konsekrowanych jest ważnym zagadnieniem w teologii życia duchowego. Dążenie do niej w świetle słów Chrystusa: „Bądźcie więc wy doskonali, jako doskonały jest Ojciec wasz niebieski” (Mt 5, 48), było zawsze w życiu osób konsekrowanych najważniejszym pragnieniem. Dzisiaj jest jasne, że dążenie do doskonałości obejmuje chrześcijan wszystkich stanów. Jej istotą dla wszystkich chrześcijan jest miłość będąca węzłem doskonałości i wypełnieniem Prawa (por. Kol 3, 14; Rz 13, 10). Ona kieruje wszystkimi środkami uświęcenia, formuje je i prowadzi do celu. *Dekret o przystosowanej do współczesności odnowie życia zakonnego* w pierwszych słowach *perfectae caritatis*, które uznano za znamienne, jednoznacznie wskazuje na cnotę miłości jako fundament doskonałości. Inspiracją do poznawania teologii Chrztu świętego i zarazem uczynieniem go zasadniczym tematem pracy doktorskiej, był dla Autora żyjącego życiem konsekrowanym, uroczyste obchodzony w Kościele Jubileuszowy Rok 2000. Przypomniawszy wszystkim, że oto minęły dwa tysiąclecia od ustanowienia pierwszego sakramentu chrześcijan. Uwydatnił zarazem, co wcześniej uczynił już Sobór Watykański II, iż dążenie do miłości doskonałej w życiu osób konsekrowanych jest ściśle związane z chrztem św., pierwszym sakramentem Kościoła.

Autor niniejszej rozprawy stawia sobie za cel ukazanie szerszego spektrum misterium chrztu św. jako podstawy do osiągnięcia wielowymiarowej doskonałości osób konsekrowanych. Autor pokazuje, iż rzeczywistość chrztu winna być poznawana i przeżywana, tzn. winna kształtować postawy człowieka. Chociaż ten sakrament jest przyjmowany jeden raz w życiu, to konsekwencje jego przyjęcia rozciągają się na całe życie chrześcijanina. Doskonałość osób konsekrowanych jest uwarunkowana odkrywaniem prawdziwej natury ontycznej i teologicznej misterium chrztu – konsekracji pierwszej i podstawowej. W tej chrzcielnej perspektywie konsekracja jako sposób życia dla Boga według rad ewangelicznych jawi się jako „szczególna”, nowa konsekracja w Kościele, i zarazem jako kontynuacja i dopełnienie konsekracji chrzcielnej. Ważnym motywem podjęcia niniejszej pracy dla o. Zalewskiego było uzupełnienie podwójnej luki dostrzeżonej w polskiej literaturze teologicznoduchowej:

1. Braku szerszego przedstawienia ontologicznego związku misterium chrzcielnego z powołaniem do doskonałości życia konsekrowanego. Zestawienie duchowości chrztu św. z doskonałością konsekracji pokazuje, iż problematyka doskonałości osób konsekrowanych jest omawiana nieproporcjonalnie szerzej niż sakrament, który stanowi jej podstawę. Chrzest najczęściej jest jedynie wspomniany jako początek życia Bożego w człowieku. 2. Niewykraczania w opracowaniach z zakresu teologii życia konsekrowanego poza perspektywę chrystologiczną chrztu św., zwłaszcza paschalną. W niniejszej pracy pierwszy sakrament ukazany jest w pełniejszym znaczeniu jako podstawa doskonałości osób konsekrowanych. Wypowiedzi Kościoła na ten temat zostały uporządkowane i zanalizowane przez Autora w trzech aspektach: trynitarnym, eklezjalnym i misyjnym.

2. Prace magisterskie

Promotor: ks. prof. dr hab. Marek Chmielewski

Bernadetta BONOWICZ (Krasne k. Rzeszowa), *Duchowość chrystocentryczna Ruchu Focolari*; s. Kinga BORYS (ZCMBB), *Sylwetka duchowa s. Aldony Marii Błoniarz (1919-1989)*; Marcin BYTNIIEWSKI (Biała Podlaska), *Uzdrowienie wewnętrzne w duchowości Katolickiej Odnowy Charyzmatycznej*; s. Lucyna CZEMKO (ZMSNSM), *Sylwetka duchowa s. Hilarii Głównyńskiej (1887-1939)*; Elżbieta DYLEWSKA (Szczekociny), *Duchowość komunii w życiu pierwszej wspólnoty Córek Maryi Wspomożycielki z Mornese*; Anna GRADZIŃSKA (Bełżyce), *Eucharystia jako źródło i szczyt życia duchowego w nauczaniu Jana Pawła II*; Katarzyna KOT (Lublin), *Życie duchowe jako życie w Duchu Świętym. Studium na podstawie wybranej posoborowej literatury polskojęzycznej*; Małgorzata LEDOCHOWSKA OSU, *Modlitwa w życiu bł. Klemensy Staszewskiej OSU, męczennicy (1890-1943)*; Krzysztof OLEJNIK TChr (Poznań), *Rola wiary w kształtowaniu postawy katolickiej. Studium w świetle nauczania Augusta Kardynała Hlonda* (praca licencjacka); Anna OSTASZ (Horyniec Zdrój), *Problematyka cierpienia w życiu i w pismach św. Rafała Kalinowskiego*; Ilona PIERZCHAŁA (Świdnik), *Rola kobiety w Kościele i w świecie w świetle pism duchowych św. Edyty Stein*; Agata PRZYWARA (Kraśnik), *Kult św. Teresy od Dzieciątka Jezus w życiu i pismach o. Anzelma Gądka, karmelity bosego (1884-1969)*; Katarzyna PYZARA (Radom), *Tożsamość mężczyzny w ujęciu ks. Bronisława Mierzwińskiego*; Dorota ZBYTNIIEWSKA (Kraśnik), *Rozwój życia duchowego osób żyjących w związkach niesakramentalnych*; Ewa ŻELISKO (Warszawa), *Ojcostwo duchowe w życiu i pismach ks. Jana Balickiego (1869-1948)*.

Promotor: dr Stanisław Zarzycki SAC

Maria KURZĘPA, *Funkcja przemiany i nawrócenia w uzyskiwaniu pełni ludzkiej i chrześcijańskiej dojrzałości według pism Anzelma Grüna*; s. Dorota MACIURZYŃSKA (Warszawa), *Sposób realizacji funkcji kapłańskiej, prorockiej i królewskiej w życiu duchowym Marty Robin*; Barbara OLESZCZAK, *Funkcja nadziei w życiu chrześcijanina. Studium na podstawie pism teologicznych o. Wacława Hryniewicza*

OMI; Marzena SOŁTYS (Lublin), *Sposób realizacji apostołstwa przez wiernych świeckich na podstawie „Collectanea Theologica” (lata 1970-2000).*

II. KATEDRA HISTORII DUCHOWOŚCI

1. Prace doktorskie

Promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Misiurek

Ks. Paweł KUREK, *Doskonałość życia zakonnego w świetle nauczania biskupa Jana Jaroszewicza († 1980).*

Rozprawa doktorska zajmuje się ważnym w teologii duchowości, zwłaszcza zakonnej, zagadnieniem osiągnięcia doskonałości na drodze życia konsekrowanego w świetle nauczania biskupa Jana Jaroszewicza. Podstawą swego studium Autor uczynił przede wszystkim bogate piśmiennictwo biskupa Jaroszewicza, pozostające często wśród materiałów archiwalnych, konfrontując je z nauczaniem Kościoła, głównie zaś ostatnich papieży. Dzięki temu jego stwierdzenia i konkluzje zostały niejako uwiarygodnione i tym samym podnoszą ogólny walor naukowy całego opracowania. Materiał źródłowy poddał ks. Kurek dogłębnej i wnikliwej analizie, aby wydobyć z niego treści odnoszące się do ściśle podjętego tematu. Dzięki zastosowaniu metody wykładu ukazał on całe bogactwo nauczania biskupa kieleckiego związanego z osiągnięciem doskonałości zakonnej. Natomiast we wnioskach pod koniec poszczególnych rozdziałów, jak też w zakończeniu Autor zawarł syntezę podjętych badań naukowych. Ks. Kurek wykazał, że w myśl nauczania biskupa Jaroszewicza źródłem i podstawą, na której opiera się potrzeba osiągnięcia doskonałości, jest konsekracja zakonna, która całą swą duchową moc czerpie z konsekracji chrzcielnej i pełniej ją wyraża. W niej także mieści się odpowiedź miłości człowieka na dar życia Bożego, którym osoba zakonna została obdarowana już w sakramencie chrztu świętego.

Ks. Roman MOSAKOWSKI, *Eklezjalno-liturgiczna duchowość błogostawionego arcybiskupa Antoniego Juliana Nowowiejskiego († 1941).*

Arcybiskup Antoni Julian Nowowiejski należy bez wątpienia do jednego z najwybitniejszych przedstawicieli polskiego Episkopatu pierwszej połowy XX stulecia. Pozostawił on po sobie duży dorobek naukowy, głównie w postaci prac z zakresu teologii pastoralnej, moralnej i liturgii. Jest męczennikiem II wojny światowej. Służba naukowa arcybiskupa Nowowiejskiego stała się przedmiotem teologicznej refleksji rozprawy doktorskiej ks. Romana Mosakowskiego. Ukazuje w niej Autor sytuację społeczno-religijną na ziemiach polskich i w Polsce, głównie w diecezji płockiej pod zaborem rosyjskim, a następnie w okresie dwudziestolecia międzywojennego i w pierwszych latach hitlerowskiej okupacji. Przedstawienie tej sytuacji posłużyło mu za tło dla ukazania życia i działalności abpa Nowowiejskiego. Omawiając eklezjalny charakter duchowości biskupa płockiego, Doktorant zwrócił uwagę na rozumienie przez niego Kościoła, jego praw i zadań, a także odpowiedzialności za

Mistyczne Ciało Chrystusa. Autor przybliżył również nauczanie biskupa Nowowiejskiego na temat Chrystusowego kapłaństwa i jego służebnego charakteru. Mówiąc o duchowości liturgicznej Arcybiskupa, podkreślił znaczenie modlitwy liturgicznej i posługi sakramentalnej. Według nauczania bł. Antoniego Juliana praktykowanie częste sakramentu pokuty i pojednania oraz przyjmowanie Eucharystii przyczynia się do duchowego postępu wiernych. Na eklezjalną duchowość abpa Nowowiejskiego rzuca wiele światła także pasterska troska o małżeństwa i rodziny, jak też o całą wspólnotę parafialną i życie społeczne wiernych. Wszystko to znalazło swe odbicie w pracy doktorskiej ks. Mosakowskiego.

Ks. Waldemar SADECKI, *Maryjny wymiar duchowości chrześcijańskiej w świetle pism ks. prof. Józefa Kudasiewicza*.

Ks. prof. Józef Kudasiewicz należy do czołowych polskich biblistów i teologów. Legitymuje się bogatym dorobkiem naukowym, a wśród jego licznych publikacji uwagę zwracają także prace z zakresu mariologii. Doktorant postawił sobie za cel próbę przedstawienia maryjnego wymiaru duchowości chrześcijańskiej w świetle pism ks. prof. Józefa Kudasiewicza. Odpowiedź na to zagadnienie zawierają cztery logicznie powiązane ze sobą rozdziały. W pierwszym z nich ukazał on Maryję jako misterium spotkania Trójjedynego Boga z człowiekiem, zaś w drugim – relację Maryi do Kościoła. Umożliwia to uchwycenie Jej znaczenia dla tożsamości ludu Bożego, a także specyfikę Jej „obrazu” danego ludowi przez Boga. Rozdział trzeci koncentruje się na wzorczej roli Maryi w poszczególnych przejawach życia duchowego, natomiast czwarty przedstawia wzajemne wpływy duchowości maryjnej na liturgię Kościoła oraz liturgii i szeroko pojętej pobożności na duchowość. Struktura pracy pozwoliła Autorowi prześledzić maryjny wymiar duchowości chrześcijańskiej, wychodząc od jej źródła – Boga jedynego w Trójcy Osób poprzez tajemnicę Wcielenia, mającą swą kontynuację w Mistycznym Ciele Jezusa, do odpowiedzi chrześcijańskiego życia duchowego, umacnianego i kształtowanego w kulcie maryjnym. W zakończeniu ks. Sądecki wyprowadził najważniejsze wnioski z materiału źródłowego, który był przedmiotem jego badań.

2. Prace magisterskie

Promotor: ks. prof. dr hab. Jerzy Misiurek

Grzegorz BURDYŃSKI, dn. MIC, *Pasyjny wymiar życia chrześcijańskiego w świetle pism ojca Stanisława Papczyńskiego OIC (1631-1701)*; Andrzej CEBULA OFMCap, *Zjawisko stygmatów i ich następstwa w życiu świętego ojca Pio († 1968)*; Ewa Jadwiga LEWANDOWSKA, *Doskonałość zakonna w świetle wybranych pism błogostawionej Marii Karłowskiej*; Sylwia ZIEJA, *Życie Ewangelią jako przejaw chrześcijańskiej doskonałości według ks. Jana Ziei*; s. Vira LIPSKA (Ukraina), *Postannictwo aniołów w życiu duchowym ojca Pio*.

Promotor: ks. prof. dr hab. Jarosław M. Popławski

s. Violetta WITKOWSKA, *Powołanie człowieka do życia i świętości w oparciu o tajemnice światła różańca świętego*; Ewa KOKOWICZ, *Istota i zadania chrześcijańskiego powołania w świetle papieskich dokumentów „Tertio millennio adveniente” i „Novo millennio ineunte”*; ks. Czesław BEDNARZ, *Obraz Chrystusa w medytacjach ks. biskupa Jana Pietraszki († 1988)*; Marzena BERBEĆ, *Obraz społeczeństwa polskiego w świetle listów świątecznych Rektora KUL w latach 1989-1997*; Grażyna PIZOŃ, *Miłość Boga i bliźniego w świetle wybranych pism błogosławionego Jerzego Matulewicza*; Małgorzata JUREK, *Znaczenie i rola modlitwy w życiu duchowym człowieka w świetle pism biskupa Jana Pietraszki*; s. Helena OBUCHOWSKA (Ukraina), *Maryja wzorem życia duchowego i działalności Sióstr Córek Najczystszej Serca Najświętszej Maryi Panny w Pińsku w latach 1905-1945*; s. Oksana DROBYK (Ukraina), *Rola modlitwy w życiu duchowym człowieka na podstawie wybranych pism Ewagriusza z Pontu*; Olesya UMBLAT (Ukraina), *Rola rodziców w wychowaniu dzieci w świetle nauczania świętego Jana Chryzostoma († 407)*; Mariya BYK (Ukraina), *Pojęcie chrześcijańskiej doskonałości w wybranych dziełach świętego Bazylego Wielkiego*.

III. KATEDRA PSYCHOLOGII ŻYCIA WEWNĘTRZNEGO

1. Prace doktorskie

Promotor: prof. dr hab. Antoni J. Nowak OFM

Anna Nikola TOKARSKA CSSJ (Gorlice), *Doświadczenie mistyczne a norma psychiczna na przykładzie świętej siostry Faustyny Kowalskiej* (obrona 19.11. 2004).

Temat rozprawy wyznaczył kierunek badań s. Tokarskiej nad relacją między doświadczeniem mistycznym a normą psychiczną na podstawie literatury z zakresu teologii mistyki i psychologii oraz konfrontacji tejże teoretycznej wiedzy ze świadectwem życia Mistyczki z Krakowa, s. Faustyny Kowalskiej. Przedmiotem materialnym była relacja zachodząca pomiędzy normą psychiczną a doświadczeniem mistycznym. Przedmiotem formalnym natomiast próba spojrzenia na relację: „norma psychiczna a doświadczenie mistyczne” w aspekcie kryteriów psychologicznych, teologicznych, eklezjalnych, częściowo zostały również dotknięte kryteria psychiatryczne. Relacyjne ujęcie powyższego problemu nie pojawiło się dotąd w literaturze. Rozprawa składa się z pięciu rozdziałów, wstępu i zakończenia. W pierwszym rozdziale podjęta została próba określenia osobowości integralnej oraz omówienie elementów i dyspozycji psychicznych, które wpływają na kształtowanie właśnie takiej osobowości, nadto podane zostały kryteria dojrzałej osobowości. W drugim rozdziale ukazano kształtowanie się dojrzałej osobowości w życiu mistycznym. Integracja osobowości jako skutek życia mistycznego rozpatrzona została z punktu widzenia chrześcijańskiej, personalistycznej koncepcji człowieka. Trzeci rozdział zawiera charakterystykę osobowości psychologicznej s. Faustyny. Czwarty rozdział jest treściową kontynuacją

trzeciego, ale w aspekcie mistycznym. Jest to zatem analiza tekstów źródłowych pod kątem osobowości mistycznej ukazująca wszystkie elementy, które miały wpływ na rozwój s. Faustyny w kierunku osiągnięcia pełni i integracji. Rozdział piąty jest próbą syntezy na podstawie normy opisanej w rozdziale pierwszym i scharakteryzowanego w rozdziale drugim doświadczenia mistycznego oraz przeprowadzonych w rozdziale trzecim i czwartym analiz osobowości psychologicznej i mistycznej s. Faustyny. Tematyka pracy domagała się dwuaspektowych opisów i wyprowadzania dwóch rodzajów wniosków. Rozprawa pozwoliła ukazać s. Faustynę w zupełnie nowym świetle. Okazuje się, że osobowość s. Faustyny kształtowana w ogromnym trudzie, pod każdym względem jest doskonała. Konfrontacja z wzorcami i normą wskazywała każdorazowo na obecność w jej osobowości pozytywnych elementów identyfikowanych na podstawie różnorodnych kryteriów, w świetle których została poddawana analizie lub porównaniu. Przeprowadzone badania pozwoliły wysunąć wiele wniosków i stwierdzić, że s. Faustyna przez przeżywanie swego życia w blaskach Miłosierdzia, stała się prawdziwym arcydziełem Ducha Świętego oraz że w niej można odkryć prawdziwe, pełne i piękne oblicze człowieka.

2. Prace magisterskie

Promotor: prof. dr hab. Antoni J. Nowak OFM

Mariusz KOMOROWSKI (Mikołów), *Analiza oblicza Jezusa Chrystusa na Całunie Turyńskim w literaturze polskojęzycznej*; Andrzej NIEMIEC (Tychy), *Odkrywanie w mężczyźnie obrazu ojcostwa w świetle literatury teologicznej i psychologicznej*; Aneta NIEMIEC (Wodzisław Śląski), *Matżeńska rola przekazywania życia a zagrożenia antyrodzicielskie w świetle dobranej literatury teologicznej i psychologicznej*; Aleksandra BRZOSKA (Siemianowice Śląskie), *Psychologiczny aspekt mistycznych doświadczeń św. Faustyny Kowalskiej*; s. Agnieszka BANECKA (Poznań), *Eucharystyczny aspekt rad ewangelicznych w duchowości św. Klary z Asyżu*; Tadeusz OSTROPOLSKI (Tarnowskie Góry), *Ustrój polityczny państwa w społecznym nauczaniu Kościoła po Soborze Watykańskim II oraz w dobranej literaturze teologicznej*; Jan GIL (Nowa Dęba), *Świadomość eklezjalna w życiu św. Teresy od Dzieciątka Jezus*; Marcin RADOMSKI OFM Cap (Mragowo k. Olsztyna), *Wpływ programów Reality Show na postawy człowieka w świetle wybranych artykułów prasowych*; Piotr WARDAWY OFM Cap (Kozienice k. Radomia), *Miłosierdzie u św. Franciszka w świetle pism i wczesnych źródeł franciszkańskich*; Halina GRZESIAK (Bystrzyca Stara), *Opieka nad człowiekiem terminalnie chorym w świetle dokumentów Kościoła Katolickiego i dobranej literatury teologicznej*; s. Ilona Leoncja FIRSZT KDzJ (Kocień k. Żywca), *Kobieta wobec daru życia konsekrowanego na podstawie życia i wybranych pism św. Edyty Stein*; Bogusława PUSTELNIK (Pszczyna), *Pozytywny aspekt cierpienia w katechezach Jana Pawła II do chorych*; Teresa KAMEJSZA (Wodzisław Śląski), *Przyjęcie cierpienia droga do zjednoczenia z Bogiem w dziełach św. Jana od Krzyża*; Adam TRUBNY (Bytom), *Jednocząca rola miłości w ujęciu św. Jana od Krzyża*; Grażyna CZNOPIK-NIESYTO (Bielsko-Biała), *Ojciec Pio jako*

spowiednik w świetle literatury polskojęzycznej; Mariola CZERWIŃSKA (Wodzisław Śląski), Dialog w rodzinie i jego wpływ na formację dziecka w świetle wybranej literatury teologicznej i psychologicznej; Stefan CZERWIŃSKI (Wodzisław Śląski), Nauka społeczna w homiliach papieskich wygłoszonych w czasie pielgrzymek do Polski; Iwona OKNIŃSKA (Świdnik), Trudności natury duchowo-psychicznej dorosłych dzieci alkoholików; Agnieszka GORZAWSKA (Rybnik), Maryja drogą do Chrystusa na podstawie Ruchu Światło-Życie; Wanda Helena KIOŁBASA (Katowice), Stan dziewictwa konsekrowanego w świetle dobranej literatury teologii duchowości; Monika MISZTAL (Lublin), Duchowość małżeństwa sakramentalnego w świetle wybranej polskiej literatury teologicznej; Ewa LUBINA (Katowice), Konieczność ascezy w życiu człowieka w świetle artykułów publikowanych w „Homo meditans”; Ilona MISTEREK (Tychy), Siła łaski wiary w przeżyciach więźniów obozów koncentracyjnych w świetle dobranej literatury polskojęzycznej; Aleksandra WESOŁOWSKA (Konin), Piękno przyrody „obliczem” Boga-Stwórcy w świetle dostępnej literatury teologicznej i ekologicznej.